

Hyvinvointialueneuvottelu Pirkanmaan hyvinvointialue

Aika: 27.10.2023, klo. 10.00 – 14.00

Paikka: Paja, Mariankatu 9, Helsinki

Alueen edustajat

Kari-Matti Hiltunen, aluehallituksen puheenjohtaja
Marina Erhola, hyvinvointialuejohtaja
Juhani Sand, konsernipalvelujohtaja
Taru Kuosmanen, sosiaali- ja terveysjohtaja
Petteri Paavola, palvelutuotantojohtaja
Mika Kontio, pelastusjohtaja
Pasi Virtanen, talousjohtaja
Juha Kinnunen, palvelujohtaja, sairaalapalvelut
Vuokko Ylinen, hallintojohtaja
Jenni Ruokonen, yhteiskuntasuhdejohtaja

Puheenjohtajisto

Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, puheenjohtaja
Kimmo Kohvakka, pelastusylijohtaja, SM, varapuheenjohtaja

Valtioneuvoston edustajat

Outi Salo, erityisasiantuntija, SM
Jani Pitkäniemi, osastopäällikkö, ylijohtaja, VM (KAO)
Ville-Veikko Ahonen, finanssineuvos, VM (KAO)
Teija Mikkola, neuvotteleva virkamies, VM (BO)
Hannele Ridanpää, arviointipäällikkö, THL
Jari Valtanen, pelastusylitarkastaja, AVI
Elina Palola, johtaja, STM YTO LANU
Eveliina Pöyhönen, johtaja STM APO
Harri Jokiranta, johtava asiantuntija, (YTA-koordinaattori, asiantuntijas sihteeri)

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtajat osastopäällikkö Kari Hakari ja pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka

2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Päätösesitys: Todetaan osallistujat, lyhyt esittäytyminen ja hyväksytään asialista muutoksitta.

Päätös: Todettiin asialistan mukaisesti.

3. Hallitusohjelma

3.1 Hallitusohjelman linjaukset

Kansallinen palvelureformi

Palvelureformi on sosiaali- ja terveydenhuollon sisällöllisen uudistumisen reformi. Reformin keskeisenä tavoitteena on tukea alueiden uudistusohjelmien toimeenpanoa ja varmistaa alueiden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen.

Työhyvinvoinnin ja –turvallisuuden parantaminen pelastustoimessa

Pelastusalalla käynnistetään kansallinen hanke työturvallisuuden parantamiseksi. Pelastusalan työhyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota.

Ohjauksen yhtenäistäminen

Ohjauksen yhteensovittamisella tavoitellaan uudistuksen tavoitteiden saavuttamista: palvelujen yhdenvertaisuuden turvaamista ja kustannusten kasvun hillintää sekä kustannusvaikuttavuutta. Hyvinvointialueiden ohjauksen yhteensovittaminen säädetään valtiovarainministeriön tehtäväksi ja vahvistetaan ministeriön voimavaroja. Valtiovarainministeriön johdolla STM, SM ja VM sekä muut viranomaiset seuraavat ja arvioivat hyvinvointialueiden toiminnan vaikuttavuutta, taloudellisuutta ja tuloksellisuutta.

Muut hallitusohjelman keskeiset nostot

Valtakunnalliset tavoitteet

Keskeiset lainsäädäntöhankkeet/nostot/ohjelmat

Alueen yleiskatsaus ja huomiot hallitusohjelmasta

Alueen edustaja esittelee

Alue valmistee tämän kohdan. Alueen yleiskatsaus ja näkemykset hallitusohjelmasta kokonaisuutena, ei muutosohjelmien esittelyä. (Liitteessä 2)

Päätösesitys: Käydään läpi hallitusohjelman keskeiset hyvinvointialueita koskevat linjaukset sekä alueen yleinen tilanne.

Päätös: Hyväksyttiin päätösehdotus.

Todettiin tarve laaja-alaisesta poliittisesta keskustelusta tasapainon saavuttamiseksi.

4. Alueen tilanne – palveluiden toteutuminen ja talouden tila

4.1 Hyvinvointialueen tilannekuvaraportti ja asiantuntija-arviot

Käydään läpi taustamateriaalien sekä tilannekuva-analyysin pohjalta tehdyt havainnot alueen tilanteesta. Hyvinvointialueen tilannekuvaraportin sekä asiantuntija-arvioiden keskeiset nostot on kuvattu liitteessä 3.

4.2 Alueen muutos- ja uudistusohjelma

Alueen uudistumistyötä ohjaa kullakin alueella muutos- ja/tai uudistusohjelma. Alue esittelee oman ohjelmansa keskeiset tavoitteet ja aikataulun. Alueen muutos- ja uudistusohjelmakokonaisuus on esitelty liitteessä: Liite Pirkanmaan hyvinvointialueen ohjausneuvotteluiden asialistan kohtiin 4.2 ja 4.3.

4.3 Alueen oma nosto (sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen erityiskysymykset)

Mahdollinen asia, jonka alue haluaa tuoda keskusteluun, mutta ei sisälly muutosohjelmaan. Mahdollisen noston pitää kuulua laissa määriteltyjen asiakokonaisuuksien piiriin.

Alueen oma nosto on esitetty liitteessä: liitteessä: Liite Pirkanmaan hyvinvointialueen ohjausneuvotteluiden asialistan kohtiin 4.2 ja 4.3.

Päätösehdotus: Käydään läpi alueen tilanne sekä keskeiset haasteet. Kuullaan alueen muutosohjelman toteutuksen tavoitteet ja aikataulu.

Päätös: Hyväksyttiin päätösehdotus.

Merkittiin tiedoksi ulkoistamissopimukseen liittyvä päätöksenteko ja siitä lain mukainen ilmoittaminen Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulosta 29 §:n 5 momentin mukaisesti.

Käytiin keskustelu hyvinvointialueen digitaalisten palvelujen kokonaisuudesta ja digiklinikan kehittämisvaiheesta. Todettiin, että Pirkanmaan hyvinvointialue tekee oman toiminnallisesti perustellun ratkaisun. Toivotaan yhteisen keskustelun käynnistämistä digitaalisten palvelujen kansallisesta kehittämisestä.

5. Johtopäätökset

5.1 Yhteinen näkemys alueen tilanteesta (neuvottelusta)

Neuvotteluiden pohjalta muodostetaan yhteinen näkemys alueen tilanteesta. Tämän kohta sovi-
taan neuvottelussa yhdessä alueen edustajien kanssa ja kirjataan keskeiset asiat ja huomiot.

Päätösehdotus: Puheenjohtaja tekee päätösehdotuksen kokouksessa.

Päätös: Todettiin, että neuvotteluissa on syntynyt yhteinen tilannekuva Pirkanmaan hyvinvointi-
alueen tilanteesta.

Tilannekuvan mukaiset alueen muutosohjelmaan sisältyvät suunnitelmat ovat hyviä ja realistisia. Toimintaan ja palveluihin kohdentuva säästöohjelma on vaativa ja haastava.

Todettiin, että ikäänntyvien asumispalveluiden järjestämiseen liittyy tulevaisuusriskejä erityisesti väestön määrällisen, väestön ikärakenteen sekä aluerakenteen muutoksista johtuen. Toimiva

palvelurakenne edellyttää hyvinvointialueen omia toimenpiteitä sekä yhteistyössä alueen kuntien maankäytön ja kaavoituksen tehtäviä päätöksiä ja ratkaisuja.

5.2 Vaikutukset STM ja SM selvityksiin

Kirjataan mahdolliset neuvotteluiden tuomat muutokset selvityksiin.

Päätösehdotus: Puheenjohtaja tekee päätösehdotuksen kokouksessa

Päätös: Todettiin, että ei ole vaikutuksia.

5.3 Valtioneuvoston toimenpidesuosituksset

Ehdotukset valtioneuvoston toimenpidesuosituksiksi hyvinvointialueelle on esitetty liitteessä 6.

VM:n ja STM:n suositusehdotukset:

1. Alueen on määrätietoisesti jatkettava toiminnan ja palveluiden uudistamista sekä talouden tasapainotusta.
2. Alueen on selkeytettävä palvelurakennetta ja palveluverkkoa sekä lisättävä digitaalisten palveluiden käyttöä.
3. Alueen tulee kiinnittää huomioita tulevien isojen investointien (erit. TAYS-uudistamisohjelma) vaikutukseen alueen talouteen ja lainanhoitokykyyn sekä vaikutukseen alueen vastuulla olevien palveluiden järjestämiseen.
4. Alueen on tunnistettava, suunniteltava sekä toimeenpantava tarvittavat toimet vuokratyön käytön vähentämiseksi.
5. Alueen on otettava vastuu ja nopeutettava YTA-yhteistyötä.

SM:n suositusehdotukset:

6. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
7. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
8. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
9. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
10. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastuslaitosten työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

Päätösehdotus: Annetaan esitetyt toimenpidesuosituksset

Päätös: Hyväksyttiin päätösehdotus.

5.4 Jatkotoimenpiteistä sopiminen

Sovitaan yhdessä jatkotoimenpiteistä ja mahdollisesti seurattavista asioista sekä seurannan aikataulusta ja tavoista. Sovitaan yhdessä jatkotoimenpiteistä ja mahdollisesti seurattavista asioista sekä seurannan aikataulusta ja tavoista. Sovitaan yhdessä jatkotoimenpiteistä ja mahdollisesti seurattavista asioista sekä seurannan aikataulusta ja tavoista.

Päätösehdotus: Puheenjohtaja tekee ehdotuksen seurattavista asioista kokouksessa

Päätös:

Toimenpidesuosituksia seurataan Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) §24 ja Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) §10 mukaisesti, hyödyntäen hyvinvointialueen vuosittaista selvitystä, Sosiaali- ja terveysministeriön ja Sisäministeriön vuosittaista selvitystä, hyvinvointialuekohtaista Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arviota, aluehallintoviraston asiantuntija-arviota, sekä lisäksi vuosittain ministeriöiden ja hyvinvointialueneuvottelujen yhteydessä.

VM:n ja STM:n suositusehdotukset:

1. Alueen on määrätietoisesti jatkettava toiminnan ja palveluiden uudistamista sekä talouden tasapainotusta.
2. Alueen on selkeytettävä palvelurakennetta ja palveluverkkoa sekä lisättävä digitaalisten palveluiden käyttöä.
3. Alueen tulee kiinnittää huomioita tulevien isojen investointien (erit. TAYS-uudistamisohjelma) vaikutukseen alueen talouteen ja lainanhoitokykyyn sekä vaikutukseen alueen vastuulla olevien palveluiden järjestämiseen.
4. Alueen on tunnistettava, suunniteltava sekä toimeenpantava tarvittavat toimet vuokratyön käytön vähentämiseksi.
5. Alueen on otettava vastuu ja nopeutettava YTA-yhteistyötä.

SM:n suositusehdotukset:

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
2. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
5. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastuslaitosten työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

5 Tilaisuuden päätös

Puheenjohtajat Kari Hakari ja Kimmo Kohvakka päättivät neuvottelun klo 14.00.

Kari Hakari
Osastopäällikkö
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

Kimmo Kohvakka
Pelastusylijohtaja
Sisäministeriö

Marina Erhola
Hyvinvointialuejohtaja
Pirkanmaan hyvinvointialue

Liitteet

Liite 1: Neuvottelun esitysmateriaali, sisältää liitteet 2, 4 ja 5

Liite 3: Hyvinvointialueen tilannekuvaraportin sekä asiantuntija-arvioiden keskeiset nostot

Liite 6: Valtioneuvoston toimenpidesuosituksot

Neuvotteluiden taustamateriaalit:

Alueen oma HVA selvitys

Aluetta koskeva THL arviointi

Aluetta koskeva AVI arviointi (pelastustoimi)

YTA koskeva THL arviointi

Valtakunnallinen THL arviointi

Valtakunnallinen Valvira arviointi

Valtakunnallinen AVI asiantuntija-arvio (pelastustoimi)

STM selvityksen luonnos

SM selvityksen luonnos

VN/22236/2023-STM-13

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Alueen Pirkanmaa neuvottelu

27.10. klo 10.00 -14.00

Asialista

1. Tilaisuuden avaus
2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen
3. Hallitusohjelma
4. Alueen tilanne – palveluiden toteutuminen ja talouden tila
5. Johtopäätökset
6. Tilaisuuden päätös

2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Osallistujat

Alueen osallistujat

- Kari-Matti Hiltunen, aluehallituksen puheenjohtaja
- Marina Erhola, hyvinvointialuejohtaja
- Juhani Sand, konsernipalvelujohtaja
- Taru Kuosmanen, sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja
- Petteri Paavola, palvelutuotantojohtaja
- Mika Kontio, pelastusjohtaja
- Pasi Virtanen, talousjohtaja
- Juha Kinnunen, palvelujohtaja, sairaalapalvelut
- Vuokko Ylinen, hallintojohtaja
- Jenni Ruokonen, yhteiskuntasuhdejohtaja

Valtioneuvoston osallistujat

- Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, puheenjohtaja
- Kimmo Kohvakka, pelastusylijohtaja, SM, varapuheenjohtaja
- Outi Salo, erityisasiantuntija, SM
- Ville-Veikko Ahonen, finanssineuvos, VM (KAO)
- Teija Mikkola, neuvotteleva virkamies, VM (BO)
- Hannele Ridanpää, arviointipäällikkö, THL
- Jari Valtanen, pelastusylitarkastaja, AVI
- Anna-Kaisa Iivari, osastopäällikkö, STM YTO
- Anna Cantell-Forsbom, osastopäällikkö, STM APO
- Harri Jokiranta, johtava asiantuntija, (YTA-koordinaattori, asiantuntijasihteeri)

3. Hallitusohjelma

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hallitusohjelma jatkaa aiempia uudistuksia

- Hallitusohjelmassa todetaan, että ***sosiaali- ja terveydenhuollon palvelulainsäädäntö sekä siihen liittyvä ohjaus uudistetaan vastaamaan uusia sote-rakenteita ja valtakunnallisia sote-tavoitteita***
- Reformin keskeisenä tavoitteena on **tukea alueiden uudistusohjelmien toimeenpanoa ja varmistaa alueiden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen**
- Rakennetaan nykyistä selkeämpi kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä
- Tehdään mahdollistavaa lainsäädäntöä ja vaikuttavampaa kansallista ohjausta
 - Poistetaan esteitä mm. integraation, tietojohdamisen, digitalisaation ja henkilöstön riittävyyden edistämiseksi
 - Kevennetään sitä yksityiskohtaista palvelujen sisältöjä koskevaa sääntelyä, joka on tullut tarpeettomaksi hyvinvointialueiden aloittamisen ja sote-järjestämislain mukaisen kansallisen ohjauksen myötä
 - Vahvistetaan yhteistyöaluetasoista ja kansallista kustannusvaikuttavuutta edistävää ohjausta sekä hyvinvointialueiden välistä vertailua

Kansallinen palvelureformi ja alueiden muutosohjelmat muodostavat kokonaisuuden

Finanssipoliittinen tavoite: hillitä kustannusten kasvua **2-3 mrd eurolla vuoteen 2031 mennessä** suhteessa vuoden 2023 julkisen talouden perusuraan.

Kansallinen palvelureformi

Kansallisia toimia kuten

Säädösten uudistaminen (mm. terveydenhuolto- ja sosiaalihuoltolait)

Hyvän työn ohjelma ja sote-ammattihenkilölakien muutokset

Tietojohtamisen, digitalisaation ja ohjauksen kehittäminen (mm. sote-järjestämislaki, asiakastietolaki ja mahdollistavampi substanssilainsäädäntö)

0,8 mrd €

Hyvinvointialueiden muutosohjelmat

Alueellisia toimia kuten

Palvelurakenteen kehittäminen (mm. yhteisölliset ja kotiin tuotavat palvelut, palveluohjaus ja palveluketjut, digitaalisten ja etäpalvelujen ensisijaisuus, parhaiden ratkaisujen levittäminen)

Tehostetaan toimintoja ja muutetaan toimintatapoja (mm. investoinnit, hankinnat, tilojen ja palveluverkon järjeistäminen, sairauspoissaolojen vähentäminen, siirtyneet virat)

Lisätään alueiden yhteistyötä ja koordinaatiota (mm. tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, ennakoiva henkilöstö-suunnittelu, lääke-, laite- ja tarvikkehankintojen keskittäminen)

1,2 mrd €

Mitä Kansallisella palvelureformilla tavoitellaan?

- **Vauhditetaan alueellista kehittämistyötä**, varmistaen hallittu, samanaikainen ja rohkea muutos koko maassa. Reformin myötä suomalaisella hyvinvointiyhteiskunnalla ja sote-alan henkilöstöllä on paremmat valmiudet ja resilienssi toimia ja turvata ihmisten perusoikeudet jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.
- **Selkeämpi sote-palvelurakenne**, jotta palvelut, henkilöstö ja resurssit kohdentuvat oikein. Ennaltaehkäisevät, perustason ja erityistason sekä hyvinvointia ja terveyttä edistävät palvelut muodostavat porrasteisen kokonaisuuden.
- **Digitaalisten ja yhteisöllisten ratkaisujen ensisijaisuus** parantaa palvelujärjestelmän toimivuutta ja hillitsee menokasvua. Rajalliset sote-resurssit saadaan paremmin riittämään, kun kaikkia palvelukanavia sekä yhteiskunnan ja yhteisöjen resursseja hyödynnetään optimaalisesti. **Panostetaan** poikkihallinnolliseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, ennaltaehkäisyyn, omahoidon mahdollisuuksiin, perustason palveluihin (ml. integraatio ja jatkuvuus), digitalisaatioon ja palveluohjauksen (ml. kohdennetut palveluketjut ja –kokonaisuudet).
- **Kansallisesti painotetaan vaikuttavia palveluja, toimintamalleja ja johtamista.** Kansallinen palvelulupaus huomioi alueelliset ja yksilölliset tarpeet, mutta myös realistisesti käytettävissä olevat resurssit. Vähähyötyisiä hoitoja ja tutkimuksia vähennetään.
- **Vahvistetaan viiden yhteistyöalueen koordinaativastuuta ja kansallista yhteistyötä** vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamiseksi, erityisesti laaja-alaista erityisosaamista tai merkittäviä investointeja edellyttävien palvelujen ja tehtävien osalta.

Kansallinen palvelureformi

Ennaltaehkäisyn
vahvistaminen

Integraation,
saatavuuden ja
jatkuvuuden
vahvistaminen

Palvelujärjestelmän
selkeyttäminen

Vaikuttavuuden
lisääminen

Varautumisen ja
häiriötilanteiden
hoidon vahvistaminen

Reformin edellyttämät lainsäädännön muutokset (lainsäädännön koordinaatio)

Yleiset palvelut (esim. terveydenhuoltolaki, sosiaalihuoltolaki, IMO-laki)

Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelut (esim.. mielenterveyslaki)

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut (esim.. lastensuojelulaki)

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden palvelut (esim. vanhuspalvelulaki, vammaispalvelulaki)

SOTE-henkilöstön riittävyys ja saatavuus (esim. Hyvän työn -ohjelma, sote-ammattihenkilölait)

Tiedonhallinta, tiedolla johtaminen ja digitalisaatio (esim. asiakastietolaki)

Ohjausjärjestelmän päivittäminen (esim. sote-järjestämislaki)

Yhteydet muihin STM:n ja VN:n hankkeisiin ja ohjelmiin

Työhyvinvoinnin ja -turvallisuuden parantaminen pelastustoimessa

Hallitusohjelma

- Hallitus edistää työturvallisuutta ja työelämän väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisyä. Hallitus parantaa muun muassa hoito- ja pelastushenkilökunnan oikeussuojaa työhön liittyvissä väkivaltatilanteissa virkamiehen suojaa vastaavaksi.
- Hallitus käynnistää kansallisen hankkeen pelastusalan työturvallisuuden parantamiseksi. Rikoslakia muutetaan siten, että väkivallasta ensihoitohenkilöstöä kohtaan tai sillä uhkaamisesta seuraava rangaistus vastaa virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta seuraavia rangaistuksia.
- Pelastusalan työhyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota. Pelastusalan posttraumatyöpajojen jatkuminen varmistetaan.

Kansallinen hanke työturvallisuuden parantamiseksi

- Pelastusalan työhyvinvoinnin seurannan työkalu.
- Selvitys pelastusalan työturvallisuuden parantamisen tarpeista.
- Kerätään jo kentällä käytössä olevat hyvät käytännöt jaettavaksi valtakunnallisesti.
- Posttraumatyöpajojen jatkon selvittäminen
- Suojavarusteiden kehittäminen Pelastustoimen suoja-asuja koskevan esiselvityshankkeen toimenpidesuosituksen perusteella
- Hyvän työn ohjelma sisältämään SOTE-toimenpiteiden lisäksi myös pelastustoimeen liittyvät toimenpiteet.
- OM/SM/TEM valmistelee tarvittavat lakimuutokset

Ohjauksen yhteensovittaminen

- Ohjauksen yhteensovittamisella tavoitellaan uudistuksen tavoitteiden saavuttamista: palvelujen yhdenvertaisuuden turvaamista ja kustannusten kasvun hillintää sekä kustannusvaikuttavuutta.
- Valtiovarainministeriön tehtäväksi tulee sovittaa yhteen valtioneuvostossa tehtävää hyvinvointialueiden ohjausta. Lähtökohtana on se, että valtioneuvostossa tehtävä hyvinvointialueiden ohjaus on yhteensopivaa valtioneuvoston asettamien julkisen talouden finanssipoliittisten tavoitteiden kanssa.
- Käytännössä hyvinvointialueiden ohjauksessa ja hyvinvointialueita koskevan lainsäädännön valmistelussa alueiden toimintaa ja taloutta arvioidaan aiempaa kattavammin kokonaisuutena.
- Päällekkäiset lakisääteiset ohjausvälineet kuten neuvottelukunnat ja valtakunnalliset tavoitteet yhdistetään. Tavoitteena on nykyistä selkeämpi ja tehokkaampi ohjausrakenne.

Muut hallitusohjelman keskeiset nostot

- Soten valtakunnallisten tavoitteiden päivitys
- Keskeiset lainsäädäntöhankkeet/nostot/ohjelmat
 - Hyvän työn ohjelma

Alueen yleiskatsaus ja huomiot hallitusohjelmasta

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Pirkanmaan huomiot hallitusohjelmasta 1/3

- Hallitusohjelma tukee osin hyvinvointialueiden jo käynnistämiä uudistuksia, mutta ohjelmassa linjattu sosiaali- ja terveystalouden 1,4 mrd euron kustannusten hillintätavoite on epärealistisen tiukka sille asetetussa aikataulussa
- Hyvinvointialueiden ohjausta koskevat kirjaukset konkretisoituvat jatkotyöstössä. Ohjauksen yhteensovittaminen ja yhtenäisten toimintatapojen luominen on kannatettavaa, kuten myös päällekkäisten neuvottelukuntien ja työryhmien yhdistäminen. Taloudellisen ohjauksen menetelmät aiheuttavat kuitenkin huolta. Arviointimenettelyn kriteerit täyttyvät kaikilla hyvinvointialueille heti ensimmäisinä toimintavuosina. Tämä horjuttaa koko ohjausjärjestelmän uskottavuutta. Olisikin syytä pohtia perusteellisesti, miten taloudellisesta ohjauksessa korostetaan kannustavuutta sen sijaan, että uhkana on saada ”keltainen kortti” tai joutua arvioitavaksi.
- Henkilöstöpula on sosiaali- ja terveysalan suurimpia ongelmia. Kaikki ohjelman henkilöstön saatavuutta edistävät keinot ovat tervetulleita ja tarpeellisia ja niiden toimeenpanon on tarpeen tapahtua ripeästi. On tärkeää, että hallitus tarttuu etenkin kelpoisuusehtoihin ja käynnistää ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistuksen.

Pirkanmaan huomiot hallitusohjelmasta 2/3

- Säädosuudistuksia sisältyy hallitusohjelmaan paljon – hyvinvointialueiden on oleellista olla mukana valmistelussa
- Substanssilainsäädännön (esim. terveydenhuoltolaki, sosiaalihuoltolaki, lastensuojelulainsäädäntö) uudistuksista on vielä vähän tietoa. Uudistukset ovat laajoja. Lainsäädäntöjärjestyksellä on merkitystä, samoin sillä ,että kokonaisuus katsotaan yhteen ja lakien yhdyspinnat huomioidaan. **Hyvinvointialueiden taloudellinen tilanne edellyttäne olemassa olevan velvoittavan lainsäädännön karsimista.**
- Sosiaaliturvauudistus vahvassa yhteydessä hyvinvointialueiden toimintaan. Millaisia ovat sosiaaliturvaan liittyvien muutosten vaikutukset niin terveydenhuollon kuin sosiaalipalvelujen palvelutarpeeseen? Tätä kautta hyvinvointialueen menokehitykseen voi tulla lisää kuormitusta.

Pirkanmaan huomiot hallitusohjelmasta 3/3

- Yksittäiset huomiot
 - Aikuiskoulutustuen lopettaminen on vaikea päätös sote-alan kannalta ja opintojen suorittamiselle tulee löytää jokin toinen tukivaihtoehto
 - Hallitusohjelmassa mainitaan pelastajakoulutuksen voimavarojen turvaaminen. Budjettiriihessä sille osoitettiin rahoitusta, joka on kuitenkin varsin pieni, jotta tilanne korjaisi kasvavaa työvoimatarvetta
 - In house -yhtiöitä koskevissa linjauksissa on monia teknisiä ratkaisuja, jotka eivät varsinaisesti lisää kustannustehokkuutta
 - TKI-toimintaa koskevat kirjaukset (yliopistollisten rahoitus, toisiolaki jne.) kannatettavia, samoin linjaukset vaikuttavuuskeskuksesta ja priorisoinnista

4. Alueen tilanne – palveluiden toteutuminen ja talouden tila

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

4.1 Hyvinvointialueen tilannekuvaraportti ja asiantuntija-arviot

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Alueen yleiskatsaus

- Saatavuudeltaan haasteellisimpiin palvelukokonaisuuksiin on määritelty toimenpiteet strategian toimeenpano-ohjelmassa (haasteet on hyvin tunnistettu).
 - Sosiaalipalvelujen saatavuudessa on vaihtelua palveluista riippuen.
 - Mielenterveys- ja päihdepalveluissa (varsinkin lasten ja nuorten), perustason palvelujen riittämättömyys.
 - Iäkkäiden palveluissa palvelutarpeiden selvittäminen erityisesti kotihoitoa saavien osuus.
- Erityishuomiota edellyttää väestön hyvinvointierojen kaventaminen alueen kokoluokka huomioiden.
- Kuilu henkilöstön vaikeutuvan saatavuuden ja palvelutarpeiden kasvun välillä on jyrkkenemässä.
- Digitaalisten palvelujen ensisijaisuus perustason yhteydenottoväylänä on vahvistunut.

- Kevään 2023 neuvotteluiden keskeiset seurattavat asiat
 - Toiminnan ja talouden uudistusohjelma
 - Yhdenvertaisten palvelujen saatavuus ja saavutettavuus
 - Hoito- ja palveluvelka
 - Ammatillisen henkilöstön saatavuus ja riittävyys

Arviointiraportin keskeiset huomiot

- Henkilöstöresursseja kohdentunut raskaampiin palveluihin ja epätasaisesti alueen sisällä. Henkilöstöresurssien ja palvelujen uudelleen organisointi strategiatyön mukaisesti on välttämätöntä.
- Alueella on käynnissä iso teknologiauudistus, mikä osaltaan tukee henkilöstön riittävyyttä, palvelujen yhdenvertaista saatavuutta ja talouden hallintaa.
- Talouden tasapainottaminen on käynnistymässä palveluverkon ja siihen kytkeytyvien palvelurakenteiden merkittäväällä uudistamisella.
- Suunnitteilla olevien uudistusten laajuus on huomattava. Reformi on konkretisoitumassa verrattain ripeästi.
- Taloudellisen tilanteen täsmennyttyä on rinnalla käynnistymässä myös nopeampia toimia, kuten muutosneuvottelut

AVI arviointiraportin keskeiset huomiot

Onnettomuuksien ehkäisytehtävien palvelutason toteutuminen: Turvallisuusviestinnän tavoitavuus väestöstä (14 %) jäin palvelutasopäätöksestä päätetystä (20 %), mutta oli valtakunnallisen keskitason (12 %) yläpuolella. Vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista paloista tutkittiin 67 prosenttia. Tahalliseksi tai tuottamukselliseksi epäiltyjen palojen ilmoittamiskäytännössä poliisille on kehittämistä. Onnettomuuksien ehkäisemiseksi tehtävää yhteistyötä on toteutettu laajasti ja se on ollut vaikuttavaa. Valvontatehtävien osalta asetettujen tavoitteiden toteuma jäi 77 prosenttiin.

Pelastustoiminnan palvelutason toteutuminen: Pelastustoiminnan toimintavalmiudessa on puutteita 19 riskiruudun (ongelmaruudun) kohdalla. Korjaavia toimenpiteitä on tehty ja vaikutuksia arvioidaan jatkuvasti. Ympäristövahinkojen torjunnan tasossa havaittiin puutteita, eikä taso vastaa pelastuslaitokselle riskiarvion perusteella asetettua vaatimustasoa. Muilta osin pelastustoiminnan palvelutasossa tai palveluissa ei havaittu puutteita.

Väestönsuojelun palvelutason toteutuminen: Väestönsuojeluun varautumisen palveluissa ei ole havaittu merkittäviä puutteita.

Taloudellinen tilanne

Nimi	8/2023 TOT2023, M€	TAS2023, M€	TPE2023, M€	TOT/TAS%	TPE vs TAS muutos%
Toimintatulot	281,8 milj.	446,1 milj.	467,1 milj.	63 %	5 %
Toimintamenot	1770,9 milj.	2559,5 milj.	2 681,8 milj.	69 %	5 %
TOIMINTAKATE	-1488,2 milj.	-2111,9 milj.	-2 213,1 milj.	70 %	5 %
Valtion rahoitus	1434,9 milj.	2090,5 milj.	2 152,5 milj.	69 %	3 %
Rahoitustulot ja -menot	7,5 milj.	2,0 milj.	9,5 milj.	379 %	377 %
VUOSIKATE	-45,8 milj.	-19,4 milj.	-51,2 milj.	236 %	164 %
Poistot ja arvonalentumiset	28,8 milj.	44,2 milj.	44,2 milj.	65 %	0 %
Satunnaiset erät	0,0 milj.	0,0 milj.	0,0 milj.	NaN	NaN
Tilinpäätössiirrot + (-)	-0,1 milj.	0,1 milj.	0,1 milj.	-58 %	0 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-74,5 milj.	-63,5 milj.	-95,3 milj.	117 %	50 %
Lainakanta	519,1 milj.	411,6 milj.	505,0 milj.	126 %	23 %

- Toimintamenojen toteuma on hieman yli budjetoidusta summasta, TP-ennusteen mukaan toimintamenojen arvioidaan ylittyvän 5 prosentilla talousarvioon nähden
- Tilikauden alijäämän ennustetaan olevan 95 me, joka on 32 me talousarviota enemmän
- Alueen lainanottovaltuuden muutos syksyllä 2023, keskeisin tekijä TAYS:in uudistamisohjelma (noin 900 me)

- Pirkanmaa on tehnyt päätöksen lopettaa DigiFinland Oy:n kehittämien Omaolo ja Suuntima palvelujen käyttämisen osana omaa digitaalista palveluvalikoimaa. Päätös ei tue hallituksen tavoitetta rakentaa sote-tiedonhallinnan infrastruktuuria kansallisesti ja yhteistyöaluetasoisesti. Päätökseen liittyen todetaan seuraavaa:
 - Hyvinvointialueen tulisi rakentaa digitaalista palvelukokonaisuutta yhdessä valtion ja muiden hyvinvointialueiden kanssa - hyödyntäen jo toteutetut kansalliset investoinnit.
 - Pirkanmaa käyttää muiden hyvinvointialueiden tapaan omistajan valtaa DigiFinland Oy:ssä ja jos kehitetyt palvelut tai niiden sisältö eivät tue alueen omia tarpeita, tähän voidaan vaikuttaa omistajaohjauksen keinoin.
 - STM ei tue kehittämistä, joka ohittaa yhdessä toteutetut investoinnit. Jatkossa yhteiskehittämiseen liittyvä ohjaus tulee vahvistumaan ja tämä on syytä huomioida nyt tehtävissä päätöksissä.
 - Kansallinen työnjako ja arkkitehtuuri vaatii täsmennystä ja tätä tehdään osana hallitusohjelman mukaista Digitaalinen sosiaali- ja terveydenhuolto –ohjelmaa. On tärkeää että myös hyvinvointialueet sitoutuvat yhteiseen suunnitteluun, jotta luodut linjaukset muodostuvat kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaisiksi.
- Pirkanmaalla sosiaali- tai terveydenhuollon ammattilaisen kanssa asioineiden osuus väestöstä on 18% (koko maan ka. 21%).

Pirkanmaan hyvinvointialueen näkemyksiä

- Hyvinvointialue on mukana DigiFinlandin puitesopimuksessa, mutta ei tässä vaiheessa sen Omaolo- ja Suuntima-palveluissa
 - Viemme voimakkaasti eteenpäin palveluiden uudistamista, missä keskeisenä elementtinä on digitaaliset vastaanottopalvelut sekä ammattilaisen tarjoamat digitaaliset konsultaatiot ja ohjaukset kuten chat-palvelut. Nämä eivät ole päällekkäisiä Omaolo-palvelun kanssa.
 - Osakassopimuksen tai lainsäädännön mukaan käyttövelvoitetta tiettyihin DigiFinlandin palveluihin ei ole.
 - Kansalaisten näkökulmasta haluamme keskittyä Digiklinikan rakentamiseen hajottamatta palveluita liian moneen kanavaan
- Alueellamme on tarve päästä etenemään reformin toimeenpanossa nopeasti, ja omistajaohjauksen kautta tapahtuva kansallinen järjestelmäkehitys etenee eritahtisesti tähän verraten.
 - Keskustelemme säännöllisesti YTA:n sisällä ICT-ratkaisuista ja otamme mielellämme kumppaneita mukaan yhteisiin ratkaisuihin, mutta kriittisissä järjestelmäratkaisuissa on edettävä ripeästi pystyäksemme vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseemme.
 - Tiukan taloustilanteemme vuoksi joudumme priorisoimaan parhaiten palvelukokonaisuuttamme tukeviin digitaalisiin ratkaisuihin.
 - Hallitusohjelman kirjaus on laaja ja antaa mahdollisuuksia monenlaiselle yhteiselle tekemiselle eikä sido tulevaisuuden ratkaisuja yhden osakeyhtiön palvelun käyttämiseen. Lisäksi DigiFinlandilla ei ole tarjolla asiakaskäyttöön heti soveltuvaa digiklinikkatyyppistä ratkaisua.

4.2 Alueen muutos- ja uudistusohjelma

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Pirkanmaan hyvinvointialueen päätöksenteko

Päättävä taho

Päätettävät asiakirjat

Tehdyt poliittiset päätökset palveluiden verkostosta:

**Alue-
valtuusto**

Hyvinvointialuestrategia

**Soten
palvelustrategia**

**Palvelutaso-
päätökset
pelastustoimi**

**Talousarvio sekä
talous- ja
toimintasuunni-
telma**

- Palveluiden verkoston suunnitelma & aikataulu 16.6.2023 AH
- Palveluiden verkoston kehittämisen periaatteet 26.6.2023 AH & 14.8.2023 AV
- Vuodeosastojen paikkatarveanalyysi ja loppuraportti 26.6.2023 AH, jatkovalmistelun pohjaksi 21.8.2023 AH & 11.9.2023 AH
- Psykiatrian, mielenterveys- ja päihdepalveluiden selvitys, väliraportti 26.6.2023 AH, loppuraportti 9.10.2023 AH
- Palveluiden verkoston kehittämisen periaatteet, lausunnot ja kannanotot 3.8.2023 AH
- Vastaanottopalveluiden sekä työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkkoselvitys jatkovalmistelun pohjaksi, kommentteille 21.8.2023 AH, jatkovalmistelun pohjaksi 11.9.2023 AH
- IKI2035-ikäihmisten palvelujen kehittämissuunnitelma, kommentteille 18.9.2023 AH, jatkovalmistelun pohjaksi 9.10.2023 AH
- Vammaisten asumispalvelujen selvitys, kommentteille 18.9.2023, jatkovalmistelun pohjaksi 9.10.2023 AH
- Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalvelujen kehittämisen selvitys, kommentteille 18.9.2023 AH

Aluehallitus

Toimeenpano-ohjelma

- Keskeiset strategiset ohjelmat (kuten henkilöstö, tietohallinnon muutosohjelma ja viestintä)
- Konsernitason uudistamisohjelmat

**Hyvinvointi-
alueen
johto**

Muut asiakirjat

Strategiset ohjelmat täydentävät toimeenpano-ohjelman toimeenpanoa

Ohjelmien päätöksenteko:

Aluehallitus:
Hyväksytty

Strateginen ohjelma

Valtionhallinnon investointihanke

Uudistusohjelma

Aluevaltuusto

Strateginen ohjelma

Viranhaltijajohto:

Muut ohjelmat

1 Tärkeintä ihminen

1.1. Asukkaiden ja henkilöstön luottamus saavutettu Viestintäohjelma	1.2. Asiakaskokemusta mitataan ja hyödynnetään yhtenäisesti ja tavoitteellisesti koko hyvinvointialueella Asiakaskokemuksen ja osallistumisen ohjelma
1.3. Osallistuminen palveluiden kehittämiseen on helppoa ja osa henkilöstön ja asukkaiden arkea Asiakaskokemuksen ja osallistumisen ohjelma	1.4. Asukkailla ja henkilöstöllä vahva turvallisuuden tunne Kokonaisturvallisuus -ohjelma

2 Yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut

2.1. Vahvat omaehtoiset ja ennaltaehkäisevät palvelut Palvelulinjakohtaiset ohjelmat Hoppu 2	2.2. Kestävä palvelurakenne vahvalla integraatiolla sekä hoito- ja palveluketjujen uudistamisella Palvelulinjakohtaiset ohjelmat Hoppu 2
2.3 Yhdenvertainen tarpeeseen perustuva palveluihin pääsy ja yhtenäiset toimintamallit sote-asetilla & perhekeskuksissa Palvelulinjakohtaiset ohjelmat Hoppu 2 ja PirSOTE	2.4. Eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto Toimitilaohjelma Palveluiden verkoston suunnitelma
2.5. Aika- ja paikkariippumattomat digitaaliset palvelut Tietohallinnon muutosohjelma Hoppu 2	
2.6. Strategisesti hyödynnetty ja arvoperusteinen monituottajuus Hankintaohjelma	

3 Hyvinvoivat työntekijät

3.1. Yhteinen hyvinvointialueen kulttuuri rakentunut ja muutosjohtamisessa onnistuttu Henkilöstön kehittäminen ja työnantajuus Henkilöstöohjelma	3.2. Työntekijät valitsevat Pirkanmaan hyvinvointialueen ja suosittelevat sitä Henkilöstöohjelma
3.3. Saatavilla olevat henkilöstöresurssit ja -voimavarat on kohdistettu siten, että työntekijöillä on edellytykset onnistua työssään Hoppu 2 Henkilöstöohjelma	3.4. Työntekijät ovat tyytyväisiä työhönsä, työyhteisöön ja mahdollisuuksiinsa Henkilöstön kehittäminen ja työnantajuus Henkilöstöohjelma
3.5. Johtamiskoulutukset ja Pirha-akatemia aloitettu	

4 Yhdessä yhteentoimiva hyvinvointialue

4.1. Hallintomalli tukee tehokasta päätöksentekoa ja poliittisen päätöksenteon malli on selkeä Uudistuvan hallinnon ja päätöksenteon ohjelma	4.2. Tiedolla johtamisen rakenteet kehittyneet ja tieto tukee päätöksentekoa Tieto- ja tiedolla johtaminen Hoppu 2
4.3. Vuorovaikutus ohjaavien ministeriöiden kanssa on selkeää ja tavoitteellista Uudistumis- ja innovaatiokyvykyys	4.4. Kehittämiskokonaisuuksia johdetaan systemaattisesti Uudistumis- ja innovaatiokyvykyys
4.5. Suomen johtava vaikuttavuustoimija ja edelläkävijä yhdessä korkeakoulu yhteisön ja oppilaitosten kanssa Uudistumis- ja innovaatiokyvykyys Korkeakoulujen ja HVA:n yhteistyöohjelma	
4.6. Kuntayhteistyö on toimivaa ja luottamukseen perustuvaa, onnistumme yhdyspinnoilla Uudistumis- ja innovaatiokyvykyys	4.7. Uudet omistajamallit ja strategiset kumppanuudet hyödynnetty Hankintaohjelma
Uusi johtajuus	

Pirkanmaan hyvinvointialue

Hoppu 2: Hoitoon pikaisesti Pirkanmaalla uusilla toimintamalleilla, Suomen kestävän kasun ohjelma (RRP) rahoitus. Pirsite: Tulevaisuuden sote-keskus – ohjelma (STM)

Toimeenpano-ohjelman eteneminen

- Palvelemme pirkanmaalaisia paremmin uudistuen rohkeasti ja kestävästi

Tilanne 08/2023

Tärkeintä ihminen
Kärki 1
Jukka Alasentie

Yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut, Kärki 2
Taru Kuosmanen

Hyvinvoivat työntekijät
Kärki 3
Pekka Erola ja Mika Kontio

Yhdessä yhteentoimiva hyvinvointialue, Kärki 4
Juhani Sand ja Vuokko Ylinen

Alatavoite	Vastuu
1.1 Asukkaiden ja henkilöstön luottamus vahvistunut	Jukka Alasentie
1.2 Asiakaskokemusta mitataan ja hyödynnetään yhtenäisesti ja tavoitteellisesti koko hyvinvointialueella	Marika Järvinen
1.3 Osallistuminen palveluiden kehittämiseen on helppoa ja osa henkilöstön ja asukkaiden arkea	Marika Järvinen
1.4 Asukkailla ja henkilöstöllä vahva turvallisuuden tunne	Pasi Vainio

Alatavoite	Vastuu
2.1 Vahvat omaehtoiset ja ennaltaehkäisevät palvelut	Tuukka Salkoaho
2.2 Kestävä palvelurakenne vahvalla sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiolla sekä hoito- ja palveluketjujen uudistamisella	Taru Kuosmanen (+ 8)
2.3 Yhdenvertainen tarpeeseen perustuva palveluihin pääsy ja yhtenäiset toimintamallit sote-asetuksissa & perhekeskuksissa	Eeva Torppa-Saarinen + Titta Pelttari
2.4 Eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto	Juha Kinnunen + Taru Kuosmanen
2.5 Aika- ja paikkariippumattomat digitaaliset palvelut	Eeva Torppa-Saarinen + Suvi Liimatainen
2.6 Strategisesti hyödynnetty ja arvoperusteinen monituottajuus	Anniina Tirronen + Päivi Tryyki

Alatavoite	Vastuu
3.1 Yhteinen hyvinvointialueen kulttuuri on rakentunut ja muutosjohtamisessa on onnistuttu	Suvi Forss
3.2 Työntekijät valitsevat Pirkanmaan hyvinvointialueen ja suosittelivat sitä	Teija Liimatainen, Paula Pasanen
3.3 Saatavilla olevat henkilöstöresurssit ja -voimavarat on kohdistettu siten, että työntekijöillä on edellytykset onnistua työssään	Minna Kuusela, Kaija Leino, Sirpa Rainessalo
3.4 Työntekijät ovat tyytyväisiä työhönsä, työyhteisöön ja mahdollisuuksiinsa	Taina Niiranen
3.5 Johtamiskoulutukset ja Pirha-akatemia aloitettu	Katja Luojus, Kati Kristiansson, Hanna Koivisto

Alatavoite	Vastuu
4.1 Poliittisen päätöksenteon malli on selkeä ja hallintomalli tukee tehokasta päätöksentekoa palvelutuotannossa	Miia Luukko
4.2 Tiedolla johtamisen rakenteet kehittyneet ja tieto tukee päätöksentekoa	Emil Ackerman
4.3 Vuorovaikutus ohjaavien ministeriöiden kanssa on selkeää ja tavoitteellista	Jenni Ruokonen
4.4 Hyvinvointialueen laajuisia kehittämiskokonaisuuksia johdetaan kokonaisvaltaisesti ja ne tukevat strategian toteutumista	Kati Kristiansson
4.5 Pirkanmaan hyvinvointialue on johtava vaikuttavuustoimija ja edelläkävijä yhdessä korkeakoulu-yhteisön ja oppilaitosten kanssa	Katja Luojus
4.6 Kuntayhteistyö on toimivaa ja luottamukseen perustuvaa, onnistumme yhdyspinnoilla	Tuukka Salkoaho
4.7 Erilaiset omistajamallit ja strategiset yhteistyön kumppanuudet kartoitettu	Timo Tiainen

Strategia ja toimeenpano-ohjelma

Strategia hyväksytty 5.12.2022 aluevaltuustossa ja toimeenpano-ohjelma hyväksytty 14.2.2023 aluehallituksessa

Palveluverkon kehittämisen periaatteet

Hyväksytty aluevaltuustossa 14.8.2023

1

Vastaanottopalvelut, työikäisten sosiaalipalvelut, vuodeosastospelvitys ja päivystyselvitys

2

Iki 2035 ohjelma, vammaisten asumisen palvelut, mielenterveys- ja päihdeasumisen palvelut ja asunnottomuus

3

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut, suun terveydenhoito

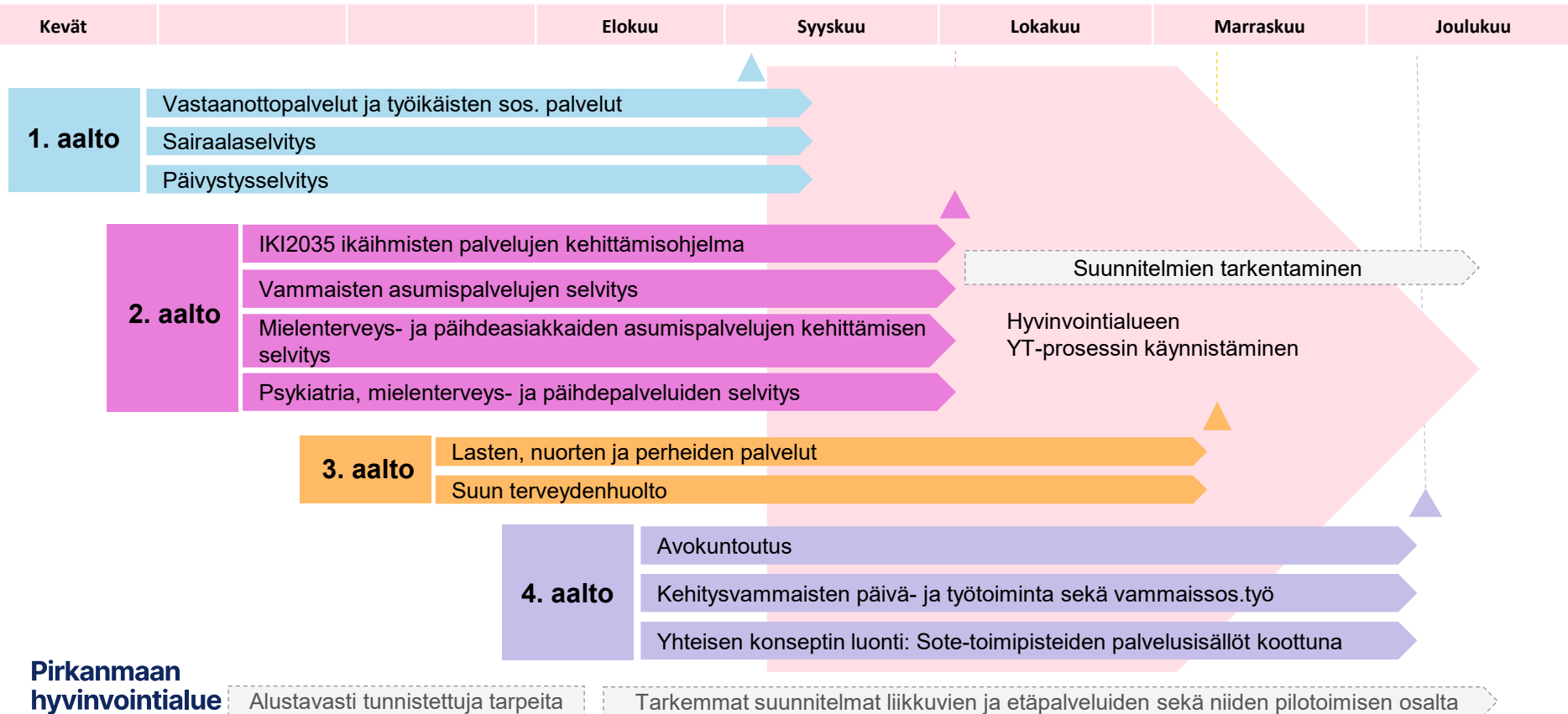
4

Avokuntoutus, kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminta sekä vammaissosiaalityö, yhteisen konseptin luonti: Sote-toimipisteiden palvelusisällöt koottuna

YT-
prosessi

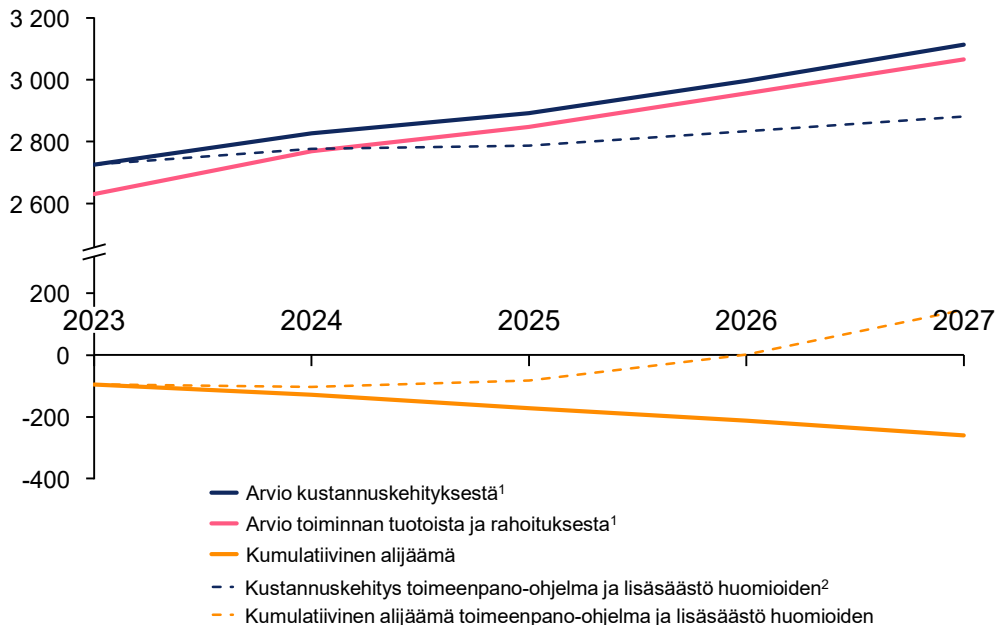
Talous-
prosessi

Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluiden verkoston kehittämisen osakokonaisuudet syksy 2023

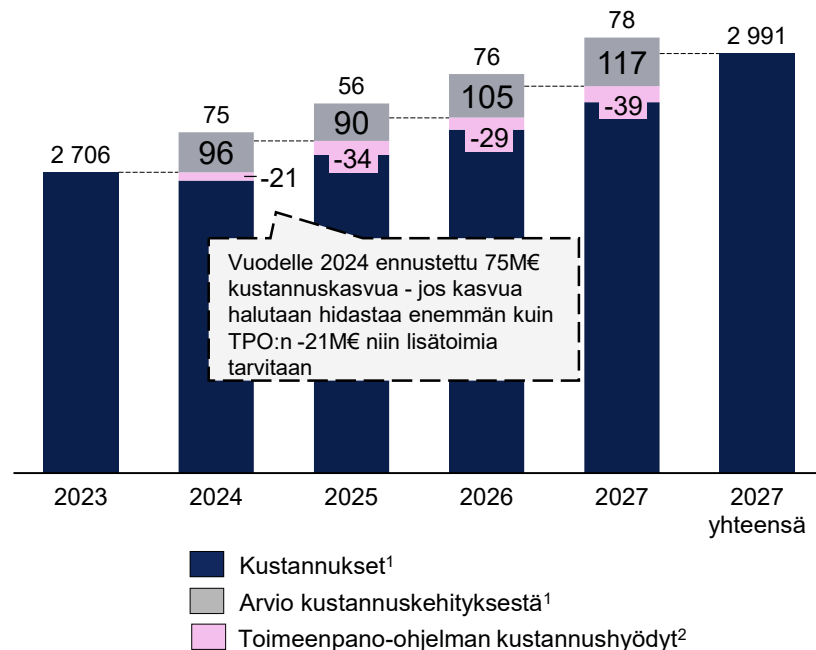

Talouden tasapainottaminen 2026 loppuun mennessä edellyttää onnistumista kaikessa suunnitellussa

Kustannuskasvu ”perusuralla” sekä toimeenpano-ohjelmalla ja lisäsäästöllä, miljoonaa euroa

Toimintakulujen kasvun taitto, miljoonaa euroa

Talousarviovalmistelu

Normaali talousarviovalmistelu

- Ylimmän johdon tasapainotusneuvottelut 4.-6.10.2023
- Uusi HVA-indeksin rahoitustieto 9.10.2023
- Talousarviokirjan laadinta lokakuussa
- Aluehallituksen käsittely 20.11.2023
- Aluevaltuuston käsittely 4.12.2023

YT-neuvottelut

- YT-prosessin tulokset ei ehdi normaaliin talousarviovalmisteluun
- YT-prosessin tuloksesta tehdään TAMuutos
- Aluehallituksen käsittely 18.12.2023
- Aluevaltuuston käsittely 15.1.2024

**”Lopullinen” vuoden
2024 talousarvio**

Talouden tasapainottaminen

- Talousarviossa alijäämäksi arvioitiin 63,5 milj.€
- Kesäkuun osavuositarkastuksessa alijäämäennuste oli 95 milj.€
- Elokuun ennusteessa alijäämä on yhä 93 milj.€ huolimatta 31.8.2023 ilmoitetusta 14 milj.€ rahoituksen kasvusta
- Aluehallitus on hyväksynyt 14.2.2023 strategian toimeenpano-ohjelman talouden tasapainottamiseksi
- Muuttuneen tilanteen vuoksi aluehallitus päätti 11.9.2023 aloittaa koko henkilöstön YT-neuvottelut tavoitteena 42 milj.€ säästöt
- Vuoden 2024 talousarvion nykyisessä valmistelutilanteessa alijäämä on noin 45 milj.€ (ei sisällä YT-neuvottelussa kohteena olevia asioita)
- Tavoitteena on lain mukainen taseen alijäämän kattaminen vuonna 2026
- Hyvinvointialueindeksi tarkentuminen 2,53 %:iin vaikeuttaa merkittävästi toiminnan turvaamista. Indeksi ei vastaa hyvinvointialueiden todellista kustannusten kasvua, koska sen arvot perustuvat ennusteisiin. Laskentaperusteena on yleinen palkkatason kehitys, ei hyvinvointialueiden henkilöstön palkkatason kehitys.

Investointisuunnitelmat 2024-2027 ja 2025-2028

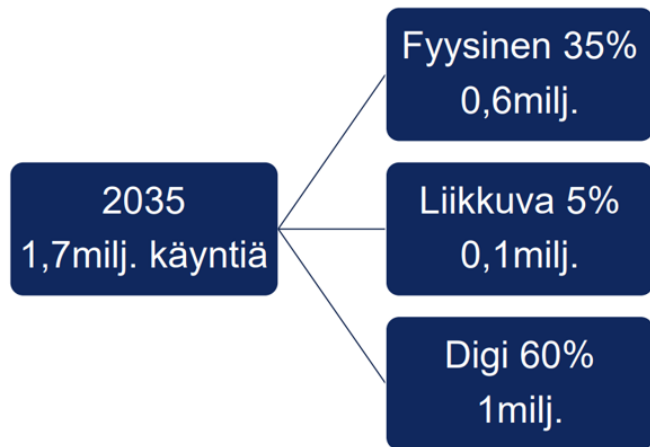
- Pirkanmaan hyvinvointialueen lainanottovaltuus 2024 on 0 €. Aluevaltuusto päätti 5.6.2023 aloittaa VM:n kanssa neuvottelut lainanottovaltuuden muuttamiseksi.
- Neuvottelut toteutettu syys-lokakuussa 2023 ja nyt odotetaan valtioneuvoston päätöstä
- Lainanottovaltuus 2023 on 338 M€, jolla toteutettavissa muut hankkeet, paitsi Tays-uudistamisohjelman loppuvaihe, jonka kustannusarvio on 890 M€
- Rakennushankkeessa korvataan pääosin 1960-l. huonokuntoiset esh-palvelut uudisrakennuksella. Investointi on välttämätön palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta.
- Palveluiden verkoston suunnitelma ja toimitilaohjelma valmistuu syksyllä 2023 ja ensimmäisiä päätöksiä tehdään marraskuussa 2023
 - Toimitilaohjelman mukaan tilojen vähennystavoite on 20 % vuosina 2024-25
 - Erityisryhmien asumisen palveluissa painopisteen siirto ympärivuorokautisesta palveluasumisesta yhteisölliseen asumiseen, mikä edellyttää merkittäviä investointeja erityisesti ikäihmisten yhteisölliseen asumiseen
- 2025-2028 omaan taseeseen tehtävien investointien kokonaiskustannusarvio on 634 M€
 - Suurin yksittäinen investointihanke on Tays-uudistamisohjelman loppuvaihe (500 M€)
 - Muita merkittäviä investointeja ovat lasten- ja nuoriso-psykiatrian hanke 41.9 M€ ja Kaupin yliopistollinen sote-asema 58,9 M€
- Investointeja vastaavien sopimusten kokonaiskustannusarvio on 307 M€
 - Suurimmat kustannukset kohdistuvat vuokraohteiden toimitilamuutoksiin ja uudiskohteisiin
 - Pelastuspalvelujen palveluverkkoa määrittää palvelutasopäätös ja 2025-2028 rakennusinvestointien kokonaiskustannusarvio on 28 M€
 - Erityisryhmien asumisen kustannukset tarkentuvat keväällä 2024. Ensimmäinen arvio kaudella on n. 100 M€. Tähän vaikuttaa esim. ikäihmisten yhteisöllisen asumista lisäys noin 900 asuntoa 2030 mennessä.
 - ICT-hankkeet toteutetaan yhdessä Isteikin ja Monetran kanssa ja kustannukset tulevat käyttötalouteen palvelumaksuina. Kustannusarvio on 64 M€, josta 26 M€ kohdistuu sote-järjestelmien yhtenäistämiseen (mm. potilastietojärjestelmä).

Digitaaliset palvelut

Esimerkki: Vastaanottopalveluiden palvelukanavien osuudet 2035

Lähtötilanne*:

- Fyysinen 50 %
- Liikkuva 0 %
- Etä 28 % (sisältää valtaosin puhelinpalvelua~antaa vain suuntaa digin osuudesta)

- Nykytilanne hajanainen ja digipalvelut edelleen kuntakohtaisia
- Kehityksen painopisteenä digiklinikka, joka käynnistyy 5/2024
 - Perustason neuvontaa ja vastaanottotoimintaa
 - Etävastaanotto, chat
 - Palvelut ajanvarauksella ja ilman ajanvarausta
 - Mahdollista sisällyttää myös digitaalisia työkaluja alustalle (esim. e-konsultaatio, seuranta)
- Kotiin vietävillä digipalveluilla tuetaan asukkaan kotona asumista
 - Etähoiva (mm. kuvapuhelimet, lääkerobotti), joiden avulla vähennetään fyysisiä kotikäyntejä
 - Etäseuranta mm. terveydentilasta ja hyvinvoinnista
 - Muut ratkaisut, jotka tukevat kotiin vietävien palveluiden toimintaa (mm. Kotisairaalan työvälitteet, Kotidigi, 24/7 lääkärituki)
- Tavoitteena parantaa palveluiden saatavuutta ja tasata kysyntäpiikkejä, mahdollistaa henkilöstölle monipuolinen työnkuva, etätyöt ja osatyökykyisenä työskentely sekä vastata kustannustehokkaasti palvelutarpeen kasvuun

*) AvoHilmo Terveydenhuollon avohoidon käynnit 2022

4.3 Alueen oma nosto (sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen erityiskysymykset)

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Uudistuvan hallinnon ja päätöksenteon ohjelma

- **Uudistuvan hallinnon ja päätöksenteon ohjelma** on yksi Pirkanmaan hyvinvointialuestrategian kärkiteemoja täsmentävistä ja konkretisoivista toimintaohjelmista.
- Ohjelman tavoitteena on vahvistaa kumppanuuden ja palvelevan hallinnon periaatteita hyvinvointialueen toiminnassa. Ohjelmalla tavoitellaan mm. sitä, että
 - hyvinvointialueen hallintomalli ja toimintatavat tukevat tehokasta päätöksentekoa,
 - poliittisen päätöksenteon malli on selkeä, ja
 - asukkaiden, asiakkaiden ja henkilöstön luottamus hyvinvointialuetta kohtaan vahvistuu.
- Ohjelmaan kuuluu demokraattisen päätöksentekorakenteen ja päätöksentekoon liittyvien prosessien kehittämistarpeita käsittelevä osa.

Ohjelman tavoite- ja toimenpidekokonaisuudet

1. Johtamisrakenteen ja organisaation tehtäväjakojen ja vastuiden selkeyttäminen

2. Valiokuntatyöskentelyn kehittäminen

3. Henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien lisääminen

4. Päätösvaikutusten arvioinnin systematisointi ja lisääminen

5. Päätöksentekoa tukevan tietopohjan luominen

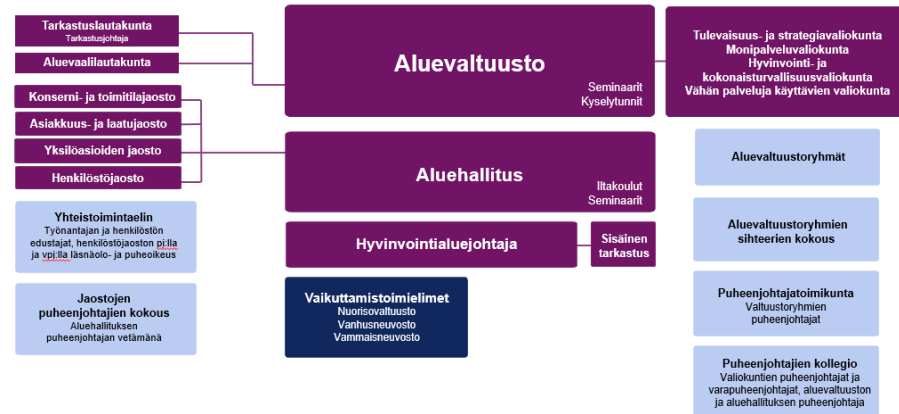
6. Päätöksiin liittyvän viestinnän parantaminen

7. Asianhallinnan ja sähköisen asioinnin kehittäminen

8. Demokraattisen päätöksentekojärjestelmän tarkastelu

Demokraattisen päätöksentekorakenteen toimivuuden kehittäminen

- Hyvinvointialueen demokraattisen päätöksenteon arviointia toteutetaan vuosien 2023 ja 2024 aikana yhteistyössä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kanssa.
- Arvioinnin tukena toimivat kohderyhmille suunnatut kyselyt sekä muu vuorovaikutus. Tarkastelu kohdistuu demokraattisen päätöksentekojärjestelmän rakenteellisiin ja sisällöllisiin kehittämistoiveisiin ja -tarpeisiin sekä päättäjäkokemukseen kokonaisuutena.
 - Selvitetään toimielinten keskinäisiä suhteita, rooleja ja vastuita sekä täsmennetään päätöksenteon tukena toimivan tietopohjan tarkoituksenmukaisuutta ja kehittämistarpeita.
 - Arviointia tehdään aluevaltuuston, aluehallituksen, valiokuntien ja jaostojen näkökulmista. Lisäksi työssä huomioidaan hyvinvointialueen virallista toimielinrakennetta täydentävät yhteistyöverkostot ja -foorumit.
 - Työ suuntaa tulevaisuuteen: millaiset toimintatavat ja päätöksentekorakenteet palvelevat hyvinvointialuetta ja sen asukkaita parhaalla tavalla tulevaisuudessa?

5. Johtopäätökset

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

5.1 Yhteinen näkemys alueen tilanteesta (neuvottelusta)

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Yhteinen näkemys alueen tilanteesta

- Tämä osio täytetään neuvotteluissa

5.2 Vaikutukset STM ja SM selvityksiin

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Vaikutukset STM ja SM selvityksiin

- Mahdolliset vaikutukset STM ja SM selvityksiin

5.3 Mahdolliset toimenpidesuosituksset

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Mahdolliset toimenpidesuosituksukset

VM:n ja STM:n suositusehdotukset:

- Alueen on määrätietoisesti jatkettava toiminnan ja palveluiden uudistamista sekä talouden tasapainotusta.
- Alueen on selkeytettävä palvelurakennetta ja palveluverkkoa sekä lisättävä digitaalisten palveluiden käyttöä.
- Alueen tulee kiinnittää huomioita tulevien isojen investointien (erit. TAYS-uudistamisohjelma) vaikutukseen alueen talouteen ja lainanhoitokykyyn sekä vaikutukseen alueen vastuulla olevien palveluiden järjestämiseen.
- Alueen on tunnistettava, suunniteltava sekä toimeenpantava tarvittavat toimet vuokratyön käytön vähentämiseksi.
- Alueen on otettava vastuu ja nopeutettava YTA-yhteistyötä.

SM:n suositusehdotukset:

- Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
- Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
- Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
- Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
- Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

5.4 Jatkotoimenpiteistä sopiminen

Tarkennus osion aiheesta

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Jatkotoimista sopiminen

- Seurattavat asiat ja seurantatapa

6. Tilaisuuden päätös

KIITOS!

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Liite 3: Hyvinvointialueen tilannekuvaraportin sekä asiantuntija-arvioiden keskeiset nostot

Sosiaalipalvelujen saatavuudessa on vaihtelua palveluista riippuen. Alueen suuruus lisää palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden ratkaisujen kokoluokkaa. Palvelutarpeita lisäävät kokonaisväestön ja iäkkäiden määrän kasvu. Erityinen huoli on mielenterveys- ja päihdepalveluista. Erityishuomiota edellyttää myös väestön hyvinvointierojen kaventaminen. Saatavuudeltaan haasteellisimpiin palvelukokonaisuuksiin on kuitenkin määritelty toimenpiteet strategian toimeenpano-ohjelmassa.

Henkilöstön rekrytointitarve kasvaa palvelutarpeiden kasvun myötä. Kuilu henkilöstön vaikeutuvan saatavuuden ja palvelutarpeiden kasvun välillä on jyrkkenemässä. Ajankohtainen sote-henkilöstöön liittyvä haaste on lisääntyvä kalliin vuokratyövoiman käyttö. Tässä hyvinvointialueen on hyvä ottaa käyttöön kaikki mahdolliset keinot tilanteen parantamiseksi ja lisätä yhteistyötä YTA-alueella. Henkilöstöresurssien kohdentuminen palvelurakenteen uudistumisessa ja keventämisessä on edennyt, joskin edelleen henkilöstöpainotusta on rakkaammassa palveluissa.

Digitaalisten palvelujen ensisijaisuus perustason yhteydenottoväylänä on vahvistunut. Alueella on käynnissä iso teknologiauudistus, mikä tukee henkilöstön riittävyttä, palvelujen yhdenvertaista saatavuutta ja talouden hallintaa. Palveluverkon selkeyttämistä ja siihen liittyen kiinteiden palvelupisteiden, liikkuvien ja digitaalisten palvelukokonaisuuksien rakennetta sekä sähköisen asioinnin kehittämistä on välttämätöntä edelleen viedä eteenpäin. Tutkimukseen, kehittämiseen, innovaatioihin ja osaamiseen (TKIO) liittyvän toiminnan järjestämiseen HVA- ja YTA-kokonaisuuksissa tarvitaan erityisesti toimenpiteitä, jotka tukevat sosiaali- ja perusterveydenhuollon TKIO-toiminnan kehittämistä ja edistävät sosiaalihuollon ja terveyden-huollon monialaista TKIO-yhteistyötä.

Suunnitteilla olevien tasapainottamistoimien laajuus on huomattava. Talouden tasapainottaminen on käynnistymässä palveluverkon ja siihen kytkeytyvien palvelurakenteiden merkittävällä uudistamisella. Hyvinvointialue on strategisesti sitoutunut rakentamaan taloudellisesti kestävästä hyvinvointialueesta. Taloudellisen tilanteen täsmennyttyä on rinnalla käynnistymässä myös nopeampia toimia, kuten muutosneuvottelut. Poliittisen päätöksenteolta kysytään rohkeutta tehdä hyvinvointialueen edun mukaisia päätöksiä.

Onnettomuuksien ehkäisytehtävien palvelutason toteutuminen: Turvallisuusviestinnän tavoitavuus väestöstä (14 %) jäin palvelutasopäätöksestä päätetystä (20 %), mutta oli valtakunnallisen keskitason (12 %) yläpuolella. Vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista paloista tutkittiin 67 prosenttia. Tahallisiksi tai tuottamuksellisiksi epäiltyjen palojen ilmoittamiskäytännössä poliisille on kehittämistä. Onnettomuuksien ehkäisemiseksi tehtävää yhteistyötä on toteutettu laajasti ja se on ollut vaikuttavaa. Valvonta-tehtävien osalta asetettujen tavoitteiden toteuma jäi 77 prosenttiin.

Pelastustoiminnan palvelutason toteutuminen: Pelastustoiminnan toimintavalmiudessa on puutteita 19 riskiruudun (ongelmaruudun) kohdalla. Korjaavia toimenpiteitä on tehty ja vaikutuksia arvioidaan jatkuvasti. Ympäristövahinkojen torjunnan tasossa havaittiin puutteita, eikä taso vastaa pelastuslaitokselle riskiarvion perusteella asetettua vaatimustasoa. Muilta osin pelastustoiminnan palvelutasossa tai palveluissa ei havaittu puutteita.

Väestönsuojelun palvelutason toteutuminen: Väestönsuojeluun varautumisen palveluissa ei ole havaittu merkittäviä puutteita.

Pirkanmaa, 27.10.2023

VM:n ja STM:n suositusehdotukset:

1. Alueen on määrätietoisesti jatkettava toiminnan ja palveluiden uudistamista sekä talouden tasapainotusta.
2. Alueen on selkeytettävä palvelurakennetta ja palveluverkkoa sekä lisättävä digitaalisten palveluiden käyttöä.
3. Alueen tulee kiinnittää huomioita tulevien isojen investointien (erit. TAYS-uudistamisohjelma) vaikutukseen alueen talouteen ja lainanhoitokykyyn sekä vaikutukseen alueen vastuulla olevien palveluiden järjestämiseen.
4. Alueen on tunnistettava, suunniteltava sekä toimeenpantava tarvittavat toimet vuokratyön käytön vähentämiseksi.
5. Alueen on otettava vastuu ja nopeutettava YTA-yhteistyötä.

SM:n suositusehdotukset:

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
2. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
5. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.